

Psi, účastníci se ruského vesmírného programu, byli převážně toulaví a byli chytáni v ulicích Moskvy. Tak se do rakety dostala i Lajka.

Lajka svůj let na oběžnou dráhu zaplatila životem. Zemřela na přehřátí asi 7 hodin po startu. Její prvenství připomíná pomník v Moskvě.

Není Lajka jako Lajka

Když se řekne Lajka, tak si každý vzpomene na fenku, která odstartovala 3. listopadu 1957 jako první živý tvor do vesmíru na palubě sovětské rakety Sputnik 2. Kosmonautka Lajka však nebyla čistokrevná, ale moskevský voříšek. Že však nesla pojmenování úžasného plemena psa, jsme se přesvědčili v Olomouci. Zde jsme se setkali s Miladou

Dostálovou, která patří k malé skupině chovatelů lajky záposibiřské u nás. A to již přes deset let. Počet chovných stanic těchto psů v Česku je kolem deseti, přičemž pár lidí se věnuje chovu Lajek jako společenských psů. Lajky totiž většinou chovají myslivci, protože jde o výborné lovecké psy.

Lajka záposibiřská patří mezi vůbec nejstarší plemena, její historii můžeme

sledovat několik století nazpět. Plemeno vzniklo křížením vlků a pravděpodobně malamutů, protože Rusové chtěli dosáhnout plemene, které bude na jednu stranu vyrovnané a mírné, ale zároveň si zachová lovecké pudů divoké šelmy. Odstraňování nevhodných jedinců bývalo nekompromisní – pokud převládly rysy dominance a agresivity v povaze nad mírností a pes napadl člověka, byl nemilosrdně utracen.

VESMÍRNÁ ZOO

● První účastníci vesmírných programů, kteří dosáhli výšky 100 km, tedy hranice vesmíru, byli ruští psi **Dězik a Cygan**. Po Lajce létali psi do vesmíru ještě dlouho. V červnu 1960 měla vycestovat na oběžnou dráhu kosmická loď Vostok hned dvě fenky, **Čajku a Lisičku**. **Explodovala však při startu.**

● V srpnu téhož roku odstartovaly fenky Bělka a Strelka a s nimi i čtyřicet

myšek, dvě laboratorní krysy, králík a banánové mušky drozofily. Tato posádka měla větší štěstí a jejich kabina se **20. srpna 1960** bezpečně snesla na padáku zpět na Zemi. Pušinku, jedno z pozdějších šesti štěňat Bělky, dostala od N. S. Chruščova jako **dárek dcera prezidenta J. F. Kennedyho Caroline**.

● Americkým protikladem Lajky byl makak jménem **Albert**. Jeho raketu V-2 navrhl a zkonstruoval Werner von Braun, který se s koncem války vydal Američanům, Bohužel také Albertův let **dopadl pro opičáka tragicky.**

Fenky paní Dostálové získaly spoustu ocenění, nejcennějším je Středověchodoevropský vítěz z Bratislavy z roku 2004.

pozorovat lajky, když popustí uzdu své lovecké přirozenosti. Dokážou lovit jak samy, tak ve smečkách. U lovicích lajek je fascinující pozorovat dokonalou souhru, kdy rychlejší nadhání kořist pomalejšímu. Máte pocit, že sledujete profesionální vojáky v akci, všechna gesta i pohyby jsou jakoby předem připravené. Protože lajky vidí mnohem lépe než většina ostatních psů, dorozumívají se postojem těla, ale také třeba nastavením uší. V případě, že má lovec pouze jednoho psa, nedochází samozřejmě k nadhánění, ale lajka kořist dostihne a zamezí jejímu úniku do přichodu lovce, který ji pak může skolit. Pes zvíře udrží na místě tím, že kolem něj krouží, nabízí se jako cíl a přitom hlasitě štěká, čímž určuje svou polohu. O síle štěkotu nemusíme pochybovat, vždyť jméno lajka je z ruského výrazu lajať, tedy štěkat. Možná by někomu tento způsob lovu připadal aplikovatelný jen na menší zvěř, avšak lajka je schopná takto udržet na místě i kance nebo dokonce medvěda.

UŽIVÍ SE SAMA

Pokud si chcete pořídit lajku jako domácího mazlíčka, musíte počítat s delší socializací. Pokud si pes nezvyká na přítomnost člověka už v prvních třech měsících věku, bývá zpravidla divoký a hůře ovladatelný. Navíc lajka patří k takzvaným nekontaktním psům, kteří jsou při shánění potravy na svém pánovi nezávislí. „Pokud se lajka ztratí, tak nejenže je schopná najít cestu domů, ale dokáže si také sama zajistit (ulovit) potravu. U kon-

taktních psů se toto nestává, ti bez pána konzumují jen to, co najdou,“ říká Milada Dostálová.

Když jsem poslouchal zasvěcený výklad chovatelky, nemohl jsem se nezeptat, jak se vlastně k náročnému chovu lajek dostala. „Vše začalo, když jsem přišla o svého knírače. Najednou ten pocit prázdnoty a smutku... Poohlížela jsem se tedy po nějakém novém psu a náhodou jsem objevila lajky,“ vzpomíná na začátky chovu paní Dostálová. „Bylo to v době, kdy jsem byla bez internetu a toto plemeno v Česku prakticky nikdo neznal. Než jsem si zjistila všechny detaily, tak mi lajku přivezli“, směje se dnes spokojená chovatelka. Za těch deset let ve společnosti Sáry a Brixie, jak se obě čubičky jmenují, Milada Dostálová ani jednou nelitovala svého rozhodnutí žít s takovým svérázným tvorem, jakým je lajka. Není to totiž jen obyčejný pes – je to věrný kamarád. 🌿